

ianie 2007

Jurnal Electronic de Consiliere

Editat de
Fundatia Internațională pentru Copil și Familie și
Asociația de Consiliere Psihologică din București

Анил II
Nr. 5

Editie bilingvă (română și franceză)

Cuprins

- **Proiect de viață: legături imposibile,**
Gilles Cervera – Franța
- **Despre păcatele noastre,** Matei Georgescu
- **Prima întâlnire cu cadrul,** Ștefania D. Niță
- **Cuvântul între terapie și spovedanie,** Mihaela Drăgan

- **Prezentarea Fundației Internaționale pentru Copil și Familie**
- **Prezentarea Centrului de Formare și Supervizare Profesională al FICF**
- **Prezentare de proiecte: PROCOPIL**

Proiect de viață : legături imposibile

Gilles Cervera*

Există două cuvinte ce nu pot fi traduse în alte țări: cuvântul laicitate, dar nu despre el vom vorbi acum, și cuvântul proiect.

Aceasta noțiune, de proiect, depășește desigur limitele unui teritoriu dar dacă ne îndreptăm spre «Mittel Europa», și nu suntem prea departe, cuvântul proiect în sine nu are sens. Cuvântul proiect implică o situație în timp. Ori, foarte multă lume vede temporalitatea, ontologic vorbind, cât se poate de diferit. Având în minte această noțiune care este legată mult de cultură, aceea de proiect, ea nu este totuși, ca laicitatea, una universală.

Acest lucru nu înseamnă însă că nu trebuie definită. Haideți să identificăm cărui lexic îi aparține. Cuvântul proiect este un cuvânt de profesionist. Există, pe de o parte, *novlimba* și există *proflimba* ! Ce este acela un proiect de viață ? Adică proiectul se situează într-o zonă de supraconștiință, acolo unde este ceva ce subiectul nu are la dispoziție să în procent de sută la sută: măiestria/iscușița. Prin urmare, proiectul se află de partea supraconștiinței.

Și cum facem legătura cu el, pentru a răspunde la întrebarea pusă...

A trăi înseamnă cumva a se înscrie într-un proiect ? Ca fiecare să-și pună laolaltă propriile temporalități și să le facă să se potrivească cu timpul lumii. Indienii din America spun : *trecutul este înaintea ta, viitorul este în trecutul tău !*

Ce e de făcut?

Întrebați un copil care este proiectul lui ? Să se întoarcă acasă, să-și găsească jucăria preferată, să-și mănânce tartina cu Nutella; este foarte rar exprimat în termeni de proiect, cel mai adesea este vorba de nevoie sau dorință. Dacă există o tendință vitală, să fie vorba mai degrabă de dorința de viață? Și dacă ceva se blochează, intervine moartea, dar acest raptus este rareori obiectul unui proiect. De ce s-a spânzurat femeia aceea de vreme ce tocmai își încercase mașina de spălat ? Ce s-a putut întâmpla: exista

proiectul de a spăla rufe dar geamul de la cuvă nu a mai fost niciodată închis de ea; copiii au găsit-o spânzurată când s-au întors de la școală. Uite-așa !

Vorbiți-i unui adolescent despre proiectul său. Scarificarea nu este un proiect în sine, și nici faptul de a se arunca în gura lupului tragând primul lui « fum » (joint) și totuși noi, cei umblați pe drumuri deja bătătorite, știm că este vorba despre începutul unui proiect – sau de a-și petrece nopțile cu gândul-proiect de a nu dormi, de a sta de vorbă cu prietenele sau prietenii.

Am putea continua cu masacrul. Și anume am putea evoca invizibilii pe care Beaud îi descrie în cartea lui «La France des invisibles » (Franta invizibililor), astfel: cei prost adăpostiți, intermitenții, șomerii, migranții, stagiarii, interimarii, minoritățile etnice, minoritățile sexuale, cei fără nume, cei fără voce, bolnavii, bătrânii, psihoticii «ne controlați», prizonierii...

Haideți să vorbim de proiectul ei de viață unei persoane în vârstă. În sfârșit ceva neașteptat/brusc poate fi cuantificat și calificat: proiectul poate fi rezumat, reperat, cu etape ireductibile, iar SCOPUL proiectul este acela de a sfârși cu bine - așa cum Woody o spune : *moartea nu este un handicap (1)*.

Ceea ce înseamnă că, în mod contrar, tot restul vieții este : handicapant.

Imi amintesc de moașa - o bătrână și magnifică matroană- care ne însoțise, pe soția mea și pe mine, pe toată durata sarcinii; pe când moașa pune brățara mică de plastic cu prenumele și numele în jurul încheieturii fiului meu, care avea o vârstă de 12 - 18 minute, i-a spus, și pâna la urmă acesta a fost primul mesaj care i-a fost adresat *ex utero* : « ei, dragul meu, de-acum încep greutățile ».

Înainte nu era nici un nume, o identitate « amestecată », o hrănire prin tubaj, pe scurt: bucurie și lipsă de griji când, deodată, marele salt, identitatea, brățara de la mână, numele, prenumele, starea civilă, pe scurt : handicapul.

Nimeni nu este reductibil : nici la caracterul lui, nici la meseria pe care o practică, nici la originile sau la nașterea lui.

Legea 2002-2 și legea din 11 februarie 2005 sunt legi liberale. În sensul subiectului nostru. Individul a devenit, progresiv, unitatea de bază a societății noastre. Aceste legi sunt făcute pentru cel care are cuvântul, cel care este isteț, emancipat, care se știe descurca în hățisul administrativ, care știe să întocmească un dosar ; sunt legi care consacră cetățeanul stăpân al normelor ISO 9000, adică el este propriul său expert.

Aceasta se poate numi, de către generația aceasta care ne urmează – și asta o știu de la fiul meu, tot el, care mă învață de acum încolo ! – *expertiza uzanței*. Utilizatorul este întâiul expert pentru el însuși și, dacă îi atribuim limbajul nostru profesional, instrumentele și conceptele noastre, va ști nu numai să-și construiască propriul proiect ci chiar propriile proiecte și o va face într-o manieră multilingvă: deoarece pentru a trăi trebuie să fii poliglot iar handicapul este deseori monist, reduce individul la unitatea indivizibilă a suferinței lui.

Mai trebuie să fii pe deplin sănătos și să nu cumva să ai varice sau... nerăbdare: pentru a suporta așteptările din fața ghișeelor unice, care sunt din ce în ce mai numeroase.

Trebuie, de asemenea, să vezi bine pentru a citi toate formularele unui contract, să auzi bine pentru a înțelege instrucțiunile și să mai fii și zen pentru a putea suporta ceea ce, în orice caz, seamănă mai degrabă cu un « parcurs de combatant » decât cu un proiect de viață.

Să nu mai spun că ai nevoie și de un cont bancar cu un sold pozitiv pentru a suporta/acoperi toate numerele cu 0 800 pe care ți le impun, de acum încolo, serviciile așa-zise publice.

Am avut deja ocazia să subliniez, încă dinaintea publicării legilor, pericolul pe care-l reprezintă pentru cei invizibili, și este chiar mai grav pentru cei desocializați : aceia care nu au nici măcar acel proiect de a se smulge dimineața din patul lor ; ei sunt departe de a fi autorii și interpreții propriului proiect de viață. Mai întâi să se scoale, apoi să mănânce iar apoi să se aranjeze, cât de cât, și să iasă. Ne putem oare imagina ce efort reprezintă acestea pentru cei al căror singur proiect este de a lăsa orele să treacă și să anestezieze timpul ?

Cei desocializați, cei dezafiliați au un multi-handicap: pe acela care constă în a dispărea din circulația celor vii. Fără GPS-uri, adică ființe fără repere, care nu pot fi reperate. Ne-reperabilul devine irecuperabil.

Despre un prizonier, se știe în ce închisoare este identificat cu un număr. Despre un bolnav, în ce spital el devine un număr de pat. Despre delicvent, care control judiciar îl urmărește. Devine deja mai complicat pentru cei nomazi. Dar cum rămâne cu cei ce nu pot fi clasificați ? Dar cu cei fără : fără acte, fără adăpost, fără proiect ?

Cei fără acoperiș sunt din ce în ce mai mult fără lege : în sensul în care Legea ar trebui să protejeze pe cel mai slab, cel ce este mai puțin luat în seamă, pe cel în nevoie. Lanțul se justifică întotdeauna prin zaua cea mai slabă !

Prin urmare, îmi cereați să fac o legătură între proiectele de școlarizare, proiectele medicale, contractele de îngrijire/tratamente, proiectele de inserție, de formare, de profesionalizare dar eu vă spun să aveți grijă : păziti-vă de acest termen cu care profesioniștii din profesia noastră, îngrijitor, educator, profesor sunt atât de familiarizați, pentru că fiecare am realizat proiecte (de stagiu, de memorii, de formare), chiar și pătura mijlocie este familiarizată cu proiectul (de vacanță, de cumpărături, de copii...) dar nu și cei invizibili. Nu cei dezafiliați !

Cât despre turul de magie care constă în a zice că toți, la un moment dat, vom fi dependenți deci handicapați, adică cu nevoi specifice, este ceva ce ține de demagogie. Așadar, dacă sunt solvabil, îmi aleg singur drumul, optez pentru locul unde vreau să fiu îngrijit, semnez un contract pentru azilul sau Casa de bătrâni pe care o aleg; dacă sunt solvabil atunci îmi reînnoiesc contractul de chirie la cimitir, dacă nu, proiectul meu de viață va fi mâncarea de la "hard-discount" și o groapă comună în care să mă așeze!

Invizibilii au desigur asigurare medicală universală (CMU în Franța) totuși unele cadre medicale refuză să-i îngrijească. Cei desocializați au condiții de viață și de igienă precare: trăiesc cu mai nimic și au, din această cauză, imunitatea mult scăzută. Dependența lor este constitutivă, cvasi-

structurală în timp ce pentru cei din *clasa de mijloc* dependența poate fi doar temporară. Un pasaj. Nu o stare.

Capacitatea de a-și crea propriul proiect de viață îți crează un loc în societate.

Ori, invizibilitatea, chiar dacă se depun eforturi pentru a o face vizibilă, ține mai mult de structură (multifactorială) decât de dinamică.

A lega proiectele, este a-i oferi individului fluiditate, plasticitate și este mai cu seamă a îndrăzni să spui că multi-handicapul este o încrucișare între biologic, social și inconștient și că trebuie să răspundem, simultan, la aceste trei niveluri pentru ca persoana, ființa să se constituie: ontologic.

Ori, pentru profesioniștii care alcătuiesc împreună cu un tetraplegic proiectul de viață al acestuia, trebuie pe de o parte să-l gândească pe un termen cât mai lung dar, în același timp, trebuie să răspundă unor indicatori cum ar fi: de cât timp are nevoie un tetraplegic să se spele? Deoarece cronometrul se învâрте în timp ce dăm viață proiectului...

Să trecem împreună, cu voia dumneavoastră, de la proiectul de viață la viața proiectului.

Să luăm în considerare copilul, să luăm în considerare persoana, adică să nu îl reducem la handicap dar nici să nu negăm acest handicap inițial în legătură cu care îmi permit să pun problema socializării sau a desocializării.

Nu este vorba despre un proiect de viață pentru cei desocializați ci despre un proiect de supraviețuire, trebuie s-o admitem, dintr-un punct de vedere critic.

Ori, spunând că noi toți suntem ființe potențial handicapate, există riscul unei nedreptăți. Să avem grijă să nu ne lăsăm păcăliți, noi, profesioniștii. Să ne prevalăm de etică, oricât de scump ne-ar costa acest lucru în vremurile de acum.

Moartea nu este un handicap.

Daca viața este unul, sau chiar mai multe, să-i identificăm pe cei handicapați ca fiind *supra-handicapați*, adică tocmai așa cum nouă nu ne-ar plăcea să fim considerați...

Caen (Franța), 13 decembrie 2006.

1. Nota: Woody Allen. Ultima frază din *Scoop*, ultima dintre operele sale.

Gilles Cervera

** Psiholog, profesor specializat, director al unei „Case de copii cu caracter social” (Rennes), responsabilul revistei AporiA (Franta), Președinte a Rețelei Naționale a Comunităților Educative*

-

Despre păcatele noastre

Matei Georgescu *

„Nu pot să îmi iert faptul că m-am urcat nervoasă la volan. Am produs accidentul pentru că nu am ținut cont de starea mea. Mă întreb cum am putut ajunge într-o stare de degradare [sic!] atât de avansată ...” – astfel începe istoria unui „păcat” major. Prima reacție „umană”, la obida povestitoarei, constă într-o maternă consolare: a goni gândurile negre printr-o bună demonstrație a caracterului ineluctabil al vieții și al fondului limitat de decizie aflat la dispoziția noastră. Prima reacție indică nevoia de estompare a amarelor vinovății, semn că este greu a se afla, chiar prin procură, în starea de păcat a celuilalt, neînarmat cu izgonitoare atitudini, vorba descântecului: *fugi ... dintre ochi, din gene, din sprâncene ...*. Problema constă în cine fuge primul fără să privească în urmă și cine poate să îndure nemișcarea, mai ales când este cuprins de trăiri de necontrolat. Este mai bine atunci a face ceva, a alerga toată ziua, a crea permanent obiective mărețe, în ascensiuni dedicate împinsului stâncilor, de talii diverse, de frica coborârilor, mai precis, a dusului

de râpă. De râpă se duce – în lumea de azi – exercițiul cu trăirea, imersiunea, fără rezerve de oxigen, în „apele” psihismului profund, unde cerul devine la fel de lichid și pompoasele trese de general așezat impecabil la comanda lumii au intrat la apă, lichidând orice „nebună” pretenție de control interior.

Legea s-a născut o dată cu facerea lumii; în premergătoarele „ne-lumi” nu exista, conform diferitelor cosmogeneze, vreo socoteală a ordinii. Păcatul lipsea, de asemenea, din zestrea haoticelor așezări originare, nu pentru că întreaga existență din acel spațiu era „în păcat”, ci pentru că nu se instituiseră diferența necesară definirii ne-curățeniei.

Existența păcatului a conferit consistență limitei dintre haosul ne-lumii și ordinea lumii. A devenit pașaportul necesar oricărei nedorite excursii prin haosul în care orice lege este caducă înainte de promulgare. Mult mai bună a fost ordinea, cea imanentă, conținută în fundamentele lumii sau cea pe care i-am atribuit-o cu demiurgice pretenții. Diferența pare smintită, ca și cum noi am sprijini lumea (îndeletnicire-variantă a unor alte spirijiniri, ale cerului, pedeapsă a unui biet și faimos gigant), conferindu-i organizare prin succesive lecții de ordine, mereu șterse și rescrise în compendii ale ignoranței, numite însă, cu mulțumire, istoria științei. Nu despre mirosul de scrobeală al ștaifului agnostic sau despre prețioase desperări privind puțințele cugetului este vorba. Mai curând – din nou – despre limite și statutul real al individului care-și mai scutură, din când în când, pe publica fereastră a vieții, praful omnipotenței care s-a strâns mai gros de un deget. Același deget antrenat, prin reflexul firesc al unei lumi a talionului, în a revendica, înjura, hotărî, dicta și fixa, întotdeauna, figura celuilalt.

Ordinea a adus păcatul în lume – paradoxal enunț, ca și cum fără lege nu am fi păcătoși, fără-de-lege, fără decalog am fi mântuiți. În dez-ordinea copilăriilor noastre păream iertați – culpa se insinuează odată cu norma, cu regula, și adaugă chipului îngeresc al copilașului riduri, nu de expresie ci de constrângătoare represie a dorințelor devenite „necurate”. Cum ajunge în ființa noastră, capital fix, măsura necurăteniei și a păcatului ?

În scurta poveste de la început, legea – primă, poncif al întâlnirii dintre doi oameni, așezată însă în zona mediană a decalogului (la locul ce li se cuvine alcătuirilor mirene) – se referă la păstrarea integrității corporale a celuilalt; iar „păcătoasa” a încălcat-o. Nu comportamentul face intrarea în starea de păcat, ci reacția față de schimbările produse în urma acestuia. Iar problematica intenției care declanșează comportamentul este cu totul secundară în raport cu torentul vinovăției. Păcatul se insinuează în minte și comportament fără opțiunea „beneficiarului”, conectată la starea de fapt.

În speță, răspunderea este totală prin antecedent (nervozitatea șoferiței), chiar dacă vinovăția este instalată subsecvent, după „întâmplare”. Cauzalitatea marcată de cursul evenimentelor pare a fi limpede: nervozitate, condiție de fond a motricității instabile (contraindicație a oricărei „conduite rutiere preventive”), accident, vinovăție.

Freud a pus problema relației dintre comportament, culpă și nevoia de pedeapsă ca manieră de gestiune a sentimentului de vinovăție. Prima sa remarcă arată că există „păcătoși” fără să fi încălcat legea dintr-un mediu social. Această „specie” de păcătoși comit fapte, aflate în orice cod penal, cu scopul de a-și mai scurge câte puțin din vitriolul vinovățiilor care le face viața insuportabilă. Determinismul își schimbă formula: vinovăția produce nervozitate și nevoia de pedeapsă. Sunt create condițiile de accident și soarta este „favorabilă”, nevoia punitivă – de astă dată venită din exterior – satisfăcută. Nu știu dacă este și cazul de mai sus – cred însă că este mai ușor de negociat cu situații exterioare decât cu stări cât se poate de interioare. Mai bine un judecător cu robă bine croită, care deschide tacticos un dosar penal, decât sturlubatică năluci, care bântuie sufletul cu zornăit asurzitor, strică odihna mai abitir decât manelele din miez de noapte ascultate la maximum de vecin pe noua sa instalație „surround”, cu subwoofer de 10 țoli.

Dincolo de aceste ipoteze in-credibile, „credem” în vinovăție, suntem cu toții păcătoși fără să fi transgresat, personal, nici o lege – și, eventual, „mărturisim un botez întru iertare”. Au păcătuit pentru noi rudele „agățate” pe cunoscute sau neștiute ramuri ale genealogiilor noastre; oricum, primii străbuni, cei gravați pe rădăcini și izgoniți din veșnice grădini – pentru a

continua suita pomicolă – din „pricini de copac”. Fundamentul psihic al culturii păcatului și al reprezentării despre noi, păcătoșii, cei care ne vrem miluiți, capătă contur într-o perspectivă a originilor culpei, personale sau filogenetice.

Care este momentul inițial al unei culturi a păcatului ? Pentru Freud enunțul întrebării nu este izbutit, întrucât *orice* cultură este una a păcatului. Fiecare societate are nevoie, pentru constituire, de *legea* care nu s-ar fi instalat fără comiterea unui *act* (consecință a unei dorințe) devenit, *a posteriori*, păcat. Preocupat de existența colectivă a conținuturilor psihice și de transmiterea lor transgenerațională, Freud ne-a lăsat *Totem și tabu* (1912-1913). Deși este a doua lucrare de antropologie psihiatrică, după *Morala sexuală „culturală” și nervozitatea modernă*, din 1908, este cea mai cunoscută, prin faptul că propune mitul „științific” al hoardei originare. Prin textele sale antropologice, savantul vienez a discutat problematica individual-colectiv. Pentru a fi colective, orice conținuturi trebuie să se regăsească în viața psihică individuală. Inconștientul colectiv rămâne *personal* prin modul în care sunt trăite conținuturile sale. În această ordine, mitul oedipian poate fi o reprezentare cât se poate de arhetipală. Culpa, sentiment universal, este prinsă în istoria oedipiană a timpului său originar. Freud a căutat să sublinieze aspectul colectiv, transgenerațional al mitului, schimbându-i timpurile „grecești” cu unele de întemeiere. *Totem și tabu* este un text al analogiilor dintre individ și specie, în încercarea de a surprinde *locusul* inițial al păcatului. În timpul grecesc, eroul (ipostază interioară a fiecăruia) ucide un bărbat și se căsătorește cu femeia acestuia. În timpul originar, *eroii*ucid un bărbat pentru a se putea „căsători” cu femeile acestuia. În prima poveste *legea* este de două ori încălcată: crimă (paricid) și incest; în cea de a doua se produce o crimă (a „tatălui originar”); „căsătoria” cu femeile defunctului nu mai are, însă, loc. Oedip este o istorie a încălcării legii; mitul hoardei originare este unul al instituirii acestei legi. Iar *Legea* este apanajul Tatălui – Freud susține acest lucru până în ultima lucrare antropologică, dedicată unui alt „tată legiuitor”: *Moise și religia monoteistă* (1937-1939). Tatăl, cel puternic, purtătorul de falus, dictează, face legea iar fiii trebuie să se supună.

Legea devine interioară prin identificarea cu cel puternic, care nu se poate face pe fondul unei relații marcat negative – ucenicul trebuie să-și iubească maestrul pentru a putea deveni la rândul său maestru. Fără „facă-se voia Ta” este ratată buna limită, raportul adecvat cu legea, în favoarea furiei, a luptei și revoltei, chiar dacă este exersată în vocații ale dialecticii și iconoclasmului. Eroii din mitul originar trec de la revolta paricidă la acceptarea voinței Tatălui. Legiuitorul-tată devine interior grație reactualizării, după crimă, a sentimentelor pozitive. Aici este indicată esența relației sociale care se întemeiază pe transformarea unui sentiment ostil (originar) într-o legătură pozitivă, care permite identificarea (Freud, *Psihologia maselor și analiza Eului*).

Termenul de „păcat” a căpătat sens după constituirea interioară a legii, după acceptarea, prin trăire, a voinței Tatălui. Excesele acestei voințe (interioare) susțin tușele groase ale culturii păcatului și încremenesc sufletul în pustia în care nici măcar setea nu poate fi potolită. Ce să mai vorbim de fericire – păcatele noastre ...

**Matei Georgescu, psiholog principal, psihoterapeut, consilier în psihologie, lector al facultății de Psihologie a Universității Spiru Haret, formator al Asociației de Consiliere Psihologică din București.*

-

Prima întâlnire cu cadrul

(continuare din numărul anterior)

Ștefania D. Niță*

Bat în ușa de culoare gălbuie și rămân în așteptarea unui răspuns care întârzie. Deschid ușa salonului nr. 4. Liniște. Mă întâmpină lumina fluorescentă a neonului care pîlpîie indecis între a continua să lumineze încăperea sau să se oprească. Intru și mă surprind închizînd ușa cu grijă, parcă pentru a nu deranja liniștea din cameră.

Intru și o găsesc pe pacientă așezată pe marginea patului, parcă în același loc în care a stat la prima întâlnire. Singura deosebire constă în rebusul pe care îl ține pe genunchi și peste care se uită, răsfoindu-l.

Își ridică privirea și mă privește surprinsă, salutându-mă pe un ton ce-mi apare șovăitor iritat.

"Păreți un pic surprinsă sau poate doar mi se pare", spun în timp ce trag scaunul de sub masă, așezându-mă.

Îmi răspunde zîmbind trist: *"Nu credeam să ne mai vedem"*. Sunt surprinsă la rîndul meu de răspunsul femeii și îi reamintesc convenția stabilită cu o săptămână în urmă, convenție care cuprinde întâlniri din două în două zile, de la ora 11.00 la 12.00, pînă la externarea sa.

Mă întrerupe menționînd că: *"mda, asta înseamnă să ne vedem de vreo 6-7 ori pînă mă externez, numai că știu prea bine ritmul și agitația din spital, așa că nu-i cu supărare dacă nu ajungeți"*.

Un suspin reținut iese la suprafață în timp ce cu un gest cochet își așează o șuviță ieșită din clama ce-i strînge părul la spate.

Sunt surprinsă, din nou surprinsă de ceea ce-mi spune... Exactitatea numărului de întâlniri...asta înseamnă că le-a numărat...de înțelegerea pe care zice că o are față de ritmul de lucru în spital, normal, doar e asistentă....dar de ce leagă agitația din spital de mine...mă înțelege dacă nu ajung și nu se supăra...deși am venit (!)... Resimt o stare de tensiune difuză...ceva îmi scapă și nu îmi dau seama ce anume...

Frînturi din Paul Vallery îmi trec periferic prin minte: <<...ascultă-l pe cel din fața ta vorbind despre alții și-l vei auzi vorbind despre el; din ceea ce auzim că începe cu Nu, dacă eliminăm Nu-ul, rămîne ceea ce vrea să spună cu adevărat>>...

Urmăresc privirea femeii care se îndreaptă spre noptiera pe care stau cărțile, ochelarii, rebusul, paharul cu flori, probabil altele după prospețime și...un ceas mic, cu radio. Pe asta nu l-am văzut data trecută...atmosfera de vacanță îmi revine în minte...contradicția dintre ceea ce învățasem despre dezinteresul manifestat în depresie pentru lucruri, timp, înfățișare îmi apare și mai evidentă de această dată. Mă uit și din nou încerc starea de

surprindere...ceasul afișează 11.20...un fior puternic mă străbate din cap pînă-n picioare. 11.20?!... Asta înseamnă că am întîrziat 20 minute! Mă uit la ceasul de la mîină: 10.45... brusc înțeleg, În spatele cuvintelor de complezență, îmi vorbește despre supărarea pe care o simte, arătîndu-mi că nu am respectat convenția.

"Ceasul dvs. arată 11.22, al meu a rămas la 10.45. Prin urmare, am întîrziat 20 minute ceea ce v-a făcut să credeți că nu mai ajung la întîlnirea de azi".

Tăcere. Mă simt copleșită... ca un copil care așteaptă să se întîmple ceva, orice... un sunet, un răspuns, un gest...

Într-un tîrziu îmi confirmă că da, nu se mai aștepta să vin. Din nou tăcere. Mă întreb ce să spun și simt brusc impulsul de a-i spune ceva care să-i aline supărarea, ceva care să o mîngîie și să o aline...sunt surprinsă de trăirea pe care o am și mă întreb ce se întamplă?... Tăcerea continuă să vorbească...mă întreb ce pot spune?...orice aș spune, faptu-i consumat iar vorbele ar fi de prisos...mă întreb ce pot face?... să-mi schimb ceasul, evident, dar clar nu acum... Nu îmi rămîne decît să aștept și să trăiesc starea de supărare și tăcerea femeii.

Capul acesteia se ridică iar ochii albaștri mă privesc cu reproș...ca un copil ce-și dojenește părinții că nu și-au respectat promisiunea... O privesc fără să-mi feresc privirea...îmi simt pleoapele grele...mă simt tristă prin toată tristețea pe care privirea femeii o lasă să ajungă la mine. Într-un tîrziu, cu glas încet, o aud vorbind parcă mai mult cu ea însăși: *"...sunt obișnuită să aștept, de cele mai multe ori în zadar. Cînd se făceau propuneri pentru avansare, mă așteptam să fiu propusă. Nu eram. Cînd se făceau liste pentru cursuri de specializare în alte țări, mă așteptam să fiu trecută și eu. Nu eram. [...] În vacanțe așteptam să plec, de cele mai multe ori rămîneam acasă [...] La școală, așteptam să vină mama să mă ia, zicea că vine...uneori venea, după ce toți ceilalți copii plecau, eu rămîneam așteptînd, alteori uita și mergeam singură acasă [...]."*

O urmăresc în tăcere; cuvintele ies încet, poticnindu-se pe alocuri de oftaturi prelungi, vocea este joasă, atmosfera apare solemnă însoțind un

discurs cursiv, fără patimă ci doar cu multă supărare și tristețe adunată de ani de zile.

Brusc ușa se deschide și în prag apare o asistentă care anunță că urmează masa de prînz. Tresar vădit deranjată de intruziunea acesteia și pe un ton iritat îi spun să revină peste 10 minute. Pacienta zîmbește și își amintește că și cu acest lucru este obișnuită, lipsa de intimitate "[...]acasă, mama dădea cu ușa de perete cînd îmi era lumea mai dragă, fără să bată, fără să anunțe, intra să mă anunțe că-i gata masa sau că-i timpul să mă apuc de curățenie [...]".

Îmi iau la revedere și ies din salon îndreptîndu-mă spre cabinet. Resimt starea de disconfort dată de intrarea bruscă a asistentei, de întreruperea discursului și a atmosferei.

Cobor scările într-un ritm ce-mi apare prea liniștit pentru ritmul cu care sunt obișnuită. În pragul ușii de la ieșire, mă întîlnesc cu dn-ul prof. dr. "Eee, cum merge Meteorit?", mă întrebă pe un ton glumeț.

"Merge, merge d-le profesor, astăzi am învățat despre ce înseamnă să ajung la timp și ce impact poate avea asupra celuilalt nerespectarea unei convenții", răspund zîmbind cu subînțeles și gîndul mi se îndreaptă spre pacienta care mi-a dat prima lecție de.....respectare a cadrului.

"Ei, hai că n-am fost devastați de absența ta de dimineață, ai pierdut un caz interesant, îl vezi mâine" spune rîzînd.

"Nu la asta mă refeream ci la întîlnirea pe care am avut-o cu pacienta de la 4"

"Asta-i între tine și ea, nu mă amestec. Voi vedea la examenul final ce ai făcut între timp, la revedere".

Îl privesc cum se îndepartează și îmi sună în urechi ultimele cuvinteasta-i între tine și ea....da, e între mine și ea...

.....

11.00... Bat în ușă. De partea cealaltă, liniște. După o scurtă ezitare între a intra sau a ciocăni încă o dată, deschid ușa. Pacienta, ca de obicei, așezată pe marginea patului. Mă salută zicînd că a spus să intru dar că poate nu am auzit.

Îi confirm că, într-adevăr nu am auzit și că, am avut o ezitare dacă să mai bat sau să intru.

Scaunul este așezat lângă masă, spre noptieră, poziția în care stau de obicei. Zîmbesc și mă așez.

"Puteți intra direct, fără să mai bateți, doar sunteți pe terenul dvs".

Sunt încurcată de spusele femeii, care, vorbește mai tare decît de obicei. Pe terenul meu?...pesemne spitalul...camera însă este a ei...îmi apare mai degrabă teritoriul ei decît al meu, de aici și ezitarea avută... Totodată, glasul vioi și abordarea directă, rostită pe un ton ridicat, mă face să simt că fixează o regulă, o convenție în cadrul convenției...parcă mi-ar spune „îți dau voie să intri direct, așa că poți să nu mai bați la ușă; ești tu pe terenul tău, dar aici e locul meu, eu fixez regulile”.

Mă simt ca un copil care-i pus la colț și căruia i se spune de unde pînă unde este locul lui de acțiune...

"Înțeleg că îmi permiteți să intru direct în camera dvs, fără să mai bat la ușă" îi spun în timp ce-mi vine în minte finalul ultimei întâlniri cînd, în urma intreruperii bruște de către asistentă, pacienta și-a amintit de modul năvalnic al mamei și al lipsei de intimitate resimțite acasă.

"A, nuu, cum adică să vă permit?" răspunde rîzînd. *"E dreptul dvs să intrați cînd vreți"* continuă aducînd justificări pentru a se scuza.

"De ce ar fi dreptul meu să intru în camera în care stați?"

Mă privește nedumerită, apoi, rîzînd, spune: *"Nu știu, la asta nu m-am gîndit...Aici toți intră cînd au ceva de făcut sau de spus...dau cu ușa de perete, fără să țină cont de nimic, dar e dreptul lor...îmi e cunoscut, acasă pățeam la fel. Nu am avut parte de intimidare, din păcate nici nu am știut cum să îmi fac sau să îmi păstrez un spațiu al meu".*

Se așterne tăcerea. După cîteva minute bune de liniște, femeia începe să povestească cu vocea plină de năduf: *"[.....] n-am știut niciodată prea bine să fixez limitele celorlalți față de mine și nici eu nu am avut limite în relație cu ei...tot timpul am sărit în întîmpinarea colegilor, prietenilor, părinților....uitînd de mine și neștiind prea bine unde mă aflu, unde mă las pe mine [...]"*

Privesc femeia din fața mea, uneori zîmbește, alteori tonul devine grav, din cînd în cînd plînge liniștită... simt o stare de tihnă și îmi dau seama că îmi e somn.... de unde pînă unde (?!) ... poate am fumat prea mult și m-a lovit hipoxia cerebrală ?... La un moment dat pacienta cască așezîndu-se într-o poziție mai confortabilă, spunînd că îi este somn și că, probabil e de la tratament și că va dormi înainte de masa de prînz.

Zîmbesc și constat un ritm comun, din nou ceva în comun, ca în prima întîlnire cînd nici ea, nici eu nu știam exact ce trebuie făcut....acum, starea de somnolență o simt și eu și ea...și dacă nu este hipoxie ?... și dacă nu-i efectul medicației? ... dacă pur și simplu este detensionare urmată de liniște și liniștire....

Ies din salon și merg într-un ritm liniștit pe hol, îndreptîndu-mă spre cabinet. Mă întîlnesc cu asistenta care vine să anunțe pregătirea pentru masa de prînz. O opresc și îi spun că pacienta de la 4 doarme și să revină cu anunțul mai tîrziu. Simt o nevoie de protejare pentru femeia din salonul 4 și mă întreb ce se întîmplă cu mine, mă manifest neobisnuit pentru mine. Privirea înțepătoare a asistentei pe care o întrerup din sarcina de serviciu mă face să zîmbesc și să-i spun pe un ton împăciuitoare: *"Lasă că mai este cel puțin o oră pînă la masă, ai timp să o anunți"*.

Intru în cabinet și gîndul mi se îndreaptă din nou spre pacienta de la 4... care astăzi m-a învățat, arătîndu-mi prin cuvinte și făcîndu-mă să simt, importanța spațiului ca nevoie de intimitate, ca punte de deschidere și de trăire <aici și acum> a înîlnirii dintre două persoane.

.....

Pe coridor mai multe persoane stau de vorbă. Asistente, pacienți, vreo două infirmiere. Vorbesc unii peste alții, din cînd în cînd se aud rîsete. Atmosfera pare destinsă. Bat și intru. Femeia din camera 4, stă în picioare, în dreptul geamului. Cearșaful ce stătea pe post de perdea este dat deoparte, împăturit și așezat pe colțul mesei. Camera arată mai mare, pesemne de la lumina ce pătrunde înăuntru. Patul așezat regulamentar, scaunul pus aproape de noptieră. Pe noptieră, aceleași obiecte, așezate la fel de ordonat.

Un sentiment de familiar și cunoscut mă străbate, urmat de o stare de bucurie... bucuria revederii poate... Închid ușa cu grijă pentru a nu deranja starea de contemplație a femeii ce continuă să privească pe geam... nu auzit intrarea mea...mă întreb oare la ce se gîndește, cum se simte... Se întoarce și fără să pară surprinsă că mă vede, mă salută spunînd că mă aștepta. O tresărire ușoară răzbate în afară și un oftat îi urmează în timp ce se așează pe marginea patului.

Tăcere. Tăcere care se prelungește. Resimt o stare de nedumerire, dată de liniștea din cameră, o liniște supărătoare și care pare să spună ceva ce nu reușesc să deslușesc... prin minte nu-mi trece nimic... O stare de presiune se instalează încet Din cînd în cînd, degetele femeii culeg scame imaginare de pe halat; cu dosul palmei netezește apoi poala acestuia, ca și cum l-ar scutura... oare ce vrea să alunge prin gestul pe care-l face?... De pe sală se aud voci, rîsete... Privirea i se îndreaptă spre ușă, cu un gest energic își înfundă mîinile în buzunare...oare o deranjează zgomotele de pe hol?... sau ce o irită?

"Sunteți tăcută astăzi" îmi spune. Vocea ei este iritată.

Da (?) sunt mai tăcută?... poate ar fi fost cazul să zic ceva?... nu-mi venea să zic nimic... ciudat... la un moment dat mi-a trecut prin minte același lucru, dar despre starea pacientei...mai tăcută decît de obicei...Oare ce o face să spună lucrul ăsta....și oare cum pot afla altfel decît întrebînd-o...

"Ce vă face să spuneți asta?"

Mă privește cu aceeași privire nedumirită pe care o are cînd este surprinsă de vreo întrebare la care nu știe ce să spună.

"Nu știu exact...mi s-a părut că-i prea multă liniște, fără să ținem cont de zgomotul de pe coridor", răspunde și privirea i se întoarce din nou către ușă. O cută îi apare pe frunte.

"Pare să vă deranjeze ce se întîmplă pe sală?"

Mă privește și îi simt privirea încărcată de furie; izbucnește brusc într-un torent ce simt că se revarsă asupra mea ca un șuvoi:

"Nu mă deranjează, n-are de ce să mă deranjeze, pot vorbi pînă mîine dimineață fără să se oprească! E treaba lor, ce-i drept, ar putea să meargă

afară, dar e treaba lor unde stau în cele din urmă [.....] Am stat și eu mai devreme, și desigur că s-au găsit vreo două care să știe ce ar trebui să fac de acum încolo....rîde ciob de oală spartă, una mi-a spus să îmi iau un câine și mi-a vorbit ce bine e de ea că are un câine, dacă-i așa bine, ce mai caută aici? [....] Întotdeauna s-a găsit cineva care să știe mai bine cum să fac, ce să fac, cum să mă îmbrac, la sfaturi toți se pricep [....] Mama era măiastră, ea știa întotdeauna cum îmi e mie bine, iar eu o ascultam fără să comentez, dacă îndrăzneam să o contrazic mă pocnea și câteva zile nu mai vorbea cu mine [....]"

Tonalitatea vocii este ridicată, este îmbujorată la față, mîna dreaptă i se ridică străbătînd aerul prin gesturi scurte, ferme. O privesc. Printr-o mișcare repezită își ia ochelarii de pe noptieră, răsturnînd paharul în care sunt florile. Apa se varsă peste rebus și cărți, moment în care se oprește din vorbit și cu prosopul începe să șteargă noptiera. ...<...a dat paharul pe dinafară> îmi spun și un zîmbet îmi apare pe chip; simt o stare de prudență în a spune năstrușnicul gînd și îmi opresc vorbele ce stau să iasă, gaz pe foc mai trebuie acum și vîlvătaia-i gata!....sunt nedumirită de gîndurile ce-mi trec și mai tare mă nedumirește starea de amuzament pe care o resimt....(?)ce naiba am....femeia asta e furioasă iar pe mine mă amuză....

"Nici să mă enervez, nu știi! Nu știi ce m-a apucat!" zice și izbucnește în rîs. Zîmbesc.

"Tocmai ați spus ce v-a apucat, v-au supărat sfaturile primite de colega de palier, priceperea celorlalți în a da povețe" îi răspund.

Mă privește și continuă să rîdă, ridicînd din umeri. Continuă să vorbească povestind despre atitudinea ascultătoare pe care a avut-o dintotdeauna. Pe măsură ce vorbește se conturează imaginea unei fete cuminți, retrase și speriată că dacă îndrăznește să spună ceea ce vrea, ceea ce simte urmează să fie pedepsită.

"În cele din urmă, nici nu știi ce caut aici, aș fi putut să merg la mătușa mea, are o casă în R., e un loc liniștit. Mă gîndeam aseară, să îmi prelungesc concediul medical și să merg pînă la dumneaei, îmi iau tratamentul de aici și mai stau câteva zile acolo. Dvs ce ziceți, să fac așa?"

Întrebarea mă ia prin surprindere și îmi trezește o stare contradictorie.

"Tocmai ce spuneai că sunteți sătulă de sfaturi iar acum îmi cereți sfatul!" spun fără să îmi ascund surprinderea. Mă privește la rîndul ei surprinsă. Cîteva momente de tăcere se aștern între noi. Mă simt încurcată și o privesc pe femeia din fața mea care, mă privește așteptînd parcă să spun ceva... nu-mi vine să zic nimic, ba mai mult, simt că nu pot gîndi... mă surprind verificînd dacă-mi mai funcționează mintea... este în pauză... vid... parcă am creierul blocat... resimt o stare de împrăștiere în care nu-mi dau seama exact ce simt... doar încurcătură.

"Adică, am nevoie de sfaturile celorlalți, eu le cer să îmi spună cum să fac? Asta asta înseamnă că mi-am făcut-o cu mîna mea?" deși mă privește, vorbește mai degrabă cu ea însăși, tonul este scăzut, șovăitor, retoric.

"Așa pare"... îmi ies cuvintele în același ton șovăitor și murmurat mai mult pentru mine.

Mă privește și zîmbind îmi spune "Știți că-i și o vorbă în popor...ce-și face omul cu mîna lui"... se oprește așteptînd continuarea de la mine. Da, îmi e cunoscută zicala dar nu-mi amintesc continuarea... și totuși este cunoscută ! nu știu cum se continuă... Îmi simt privirea tâmpă și o privesc cu o expresie ușor idioată pe pacientă... se pare destul de neajutorată pentru că ea continuă rîzînd:

"...nici dracul nu mai desface!"... a, da?, asta era?... nu-mi sună cunoscut...

Ies din cameră și gîndurile mi se învîrt în jurul zicalei pe care încă nu mi-o amintesc.... sunt lovită de amnezie temporară...o infirmieră îmi spune să merg mai pe margine că s-a spălat pe jos și să am grijă că la parter e proaspăt vopsit și dacă mă ating de vopsea iese greu... Mă irită disponibilitatea acesteia de a-mi da detalii despre cum, pe unde să merg precum și deschiderea ei de a mă învăța cu ce ies petele de vopsea, în caz că am nevoie vreodată..., mă crede handicapată, lasă că văd eu ce-i fac dacă se întîmplă asta... gîndul mi se întoarce către femeia din camera 4... oare așa să se fi simțit și ea de-a lungul timpului...

<Uneori sfaturile mai mult încurcă, alteori, vorbele care ar putea ajuta, ajung fie prea devreme, fie prea tîrziu, de cele mai multe ori știm exact cum

e mai bine pentru celălalt dar habar nu avem cum e bine pentru noi>....continui să meditez ad hoc în timp ce cobor scările și un sentiment de recunoștință se îndreaptă spre pacientă... simt că a fost o lecție și pentru mine.

** **Ștefania D. Niță** este psiholog, membru al Asociației de Consiliere Psihologică din București.*

-

Cuvântul între terapie și spovedanie

Mihaela Drăgan*

Am tot auzit în jurul meu "ar trebui să merg la un consilier. Am nevoie de niște sfaturi". În ultima vreme, vorbind despre terapie am fost întrebată dacă aceasta este ca o spovedire. Și-atunci, mi-am pus și eu întrebarea: terapia este ca o spovedire sau spovedirea este ca o terapie?

M-am născut într-o familie în care bunicul era preot. Am crescut într-un sat cu o biserică zidită din porunca lui Neagoe Basarab. Am urmărit ani de zile ritualurile religioase care îmi deveniseră atât de apropiate încât biserica era ca o a doua casă și totuși pline de un emoționant mister. În zilele de sărbătoare, îmi plăcea să ascult predicile preoților de la sfârșitul slujbei, sfaturile lor pornite din litera Bibliei, povețele și poveștile lor. Nu știu dacă aveau același ecou și în sufletele celorlalți prezenți, dar toată lumea asculta în liniște acele simple cuvinte, de multe ori aceleași cuvinte.

Cuvinte...

"La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Cuvântul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume", spune Evanghelia după Ioan.

Cuvântul, se știe, este unealta consilierului. Este și daltă, este și material este și pedestal. Există, după cum se pare, din această perspectivă, un punct comun între spovedanie și consiliere/terapie. Spovedania este o

taină, spun scrierile creștine. Și prin această taină Dumnezeu iartă, prin preotul duhovnic, păcatele creștinilor care se căiesc. Această "cuminecare", cum ar spune Noica, împletește întrânsa mai multe semnificații: pocăința, marturisirea și împăcarea, ieratrea și botezul. Și mai scriu regulile bisericesti cum trebuie să fie această "spunere": sinceră și de bunăvoie, secretă și completă, cu umilință și cu părere de rău. Am scris spunere pentru că se precizează faptul că "mărturisirea păcatelor trebuie făcută prin viu grai". Câtă asemănare, și totuși, câtă deosebire de consiliere, unde vorbim despre numirea lucrurilor, de experimentarea cuvintelor, de lărgirea spațiului intern, de eliberarea de angoase și toate acestea prin ceea ce poartă denumirea de asociere liberă. Însă spre deosebire de spovedire, și terapeutul și clientul "vorbesc" prin și despre mișcările corpului sau lipsa lor, prin și despre tăcere și lacrimi, prin și despre atitudini și absența lor.

Pentru fiecare dintre cei care au avut șansa de a beneficia de întâlnirea cu un terapeut în cadrul organizat al terapiei, definirea efectelor acesteia va putea fi descrisă prin expresii ca mărturisire, împăcare, iertare, botez. Și aceasta pentru că în timpul ședințelor sau după, (ne)iertăm, (ne)mărturisim, (ne)împăcăm, (ne)naștem în orele în care sunt aduse la lumină, după lungi travalii aspecte pe care aparent le-am uitat, de care fugim, pe care le iubim sau le urâm, pe care încercăm să le ascundem, de care ne temem. Ne luptăm cu tendința de a minți, de a cenzura, de a tăia, de a nu spune. Și toate acestea cu sinceritatea, cu bunăvoința și cu părerea de rău a unui inconștient în care se dă lupta dintre noapte și zorii zilei. Și toate acestea în fața unei personae pe care o numim consilier sau terapeut și pe care o iubim și o urâm, pe care o atragem în jocul și în lumea noastră și care impune reguli ce ni se par rigide, inflexibile, incorecte, dar care își au rostul lor, rostul simplu al unor reguli necesare...

...în același mod în care preoții au puterea de a dezlega de păcate. Așa cum preotul spune anumite rugăciuni care fac parte din ritualul spovedaniei și apoi rânduiește canonul care trebuie urmat. La fel cum mărturisirea se face în biserică, înaintea Icoanei Mântuitorului...

Care este scopul? Care este rezultatul?

Spovedania ne dezleagă de păcate și ne dă o nouă șansă pe cale a virtuții. Consilierea ne eliberează de noi înșine și ne dă o nouă șansă de a fi.

“Multe sunt sfaturile aproapelui spre ceea ce este de folos, dar nimăniu nu i se potrivește așa de mult ca judecata conștiinței sale”, spune Marcu Ascetul. “În bunătatea Lui cea fără margini, El știe neputința noastră, că greșim cu voie și fără voie, cu știință și cu neștiință. Nu este clipă când nu greșim înaintea Domnului. Dar nimeni nu știe frica omului mai mult ca Dumnezeu, căci El ne-a făcut din nimic. De aceea, cum ne întoarcem către El cu lacrimi, cu părere de rău, cu spovedanie curată, ne și iartă.” (Părintele Cleopa)

Mai grea se pare că este însă propria iertare.

Găsim de fiecare dată câteva cuvinte “interzise” în cadrul terapeutic: păcat, vină, canon. “Între Taina Spovedaniei și complexul de vinovăție este o relație ca cea dintre boală și vindecare. Complexul de vinovăție este lucrarea minții noastre fără Dumnezeu. Taina spovedaniei, taina pocăinței este primirea puterii vindecătoare a lui Dumnezeu, putere care face să nu răsturnăm punctul de vedere și să ne întoarcem spre și la Dumnezeu”, explică Maica Siluana.

Joyce Meyer pune vina și rușinea una lângă cealaltă și o definește pe cea dintâi ca fiind un sentiment care rezultă dintr-o acțiune greșită actuală, reală sau imaginară. Încercăm deseori să plătim pentru lucrul greșit prin a sacrifice ceva și de cele mai multe ori, ceea ce este sacrificat este pacea, libertatea, bucuria noastră. Rușinea este încă și mai adâncă, pentru că ea se deghizează într-un sentiment constant de tulburare sau un nivel redus de condamnare, spune J. Meyer. Dacă vrem să câștigăm și să menținem victoria asupra vinei și rușinii, trebuie să ne vedem pe noi înșine, în felul în care Dumnezeu ne vede – neprihăniți.

Același lucru se întâmplă și în terapie: trebuie să ne vedem pe noi înșine așa cum suntem, să ne descoperim, dincolo de toate temerile, fricile, sentimentele de vinovăție, dincolo de rușine, de furie sau de iubire, dincolo de toate acestea și, de fapt, în toate acestea laolaltă. M. Klein spune că “dacă am reușit să ne clarificăm sentimentele că părinții ne-au nedreptățit și dacă îi

iertăm pentru frustrările pe care le-am avut de suportat, atunci putem fi împăcați cu noi înșine și vom fi în stare să-i iubim pe ceilalți cu adevărat”. Căci „singurii diavoli din lume sunt aceia din inimile noastre, și acesta este locul în care trebuie purtată bătălia” (Mahatma Ghandi)

Așadar, avem a vorbi despre o „cuminecare” între spovedire prin care Dumnezeu ne iartă pacatele pe care le rostim cu smerenie în fața preotului și avem a vorbi despre o „cuminecare” în timpul analizei, la sfârșitul căreia ne iertăm pe noi înșine. În ambele situații este aceeași comunicare cu rost, cum ar spune Noica, rămânând ca fiecare din noi să înțelegem sensul acestui rost și să alegem acel drum de care avem nevoie.

În anul 180, Irineu, episcop de Lyons exprima ideea că „Dumnezeu l-a făcut pe om liber de la bun început, astfel că el era stăpân pe puterea sa, la fel ca pe sufletul său (...) căci la Dumnezeu nu există constrângere, ci doar o voință bună. Nu numai lucrările noastre, ci chiar și în credință, libertatea de alegere a omului sub propriul său control este păstrată de Domnul care spune: să fie după credința ta.”

Am căutat până acum răspunsuri la întrebări precum cine poate fi duhovnic/terapeut, cum trebui făcută spovedirea/terapia, unde, în ce constă și care este rezultatul celor două demersuri. Principiul pare a fi unul vorbește, celălalt ascultă. Dar despre ce aducem vorbire? În timpul spovedirii spunem despre fapte, în analiză spunem sau lucrăm la a spune despre afecte, despre sentimente, despre ce simțim. Ce ne „obligă” să ajungem în fața preotului sau în fața terapeutului? Credința, teama, sentimentele de vinovăție, presiunea regulilor sociale, boala, pe de o parte, iar pe de alta starea noastră de bine alterată, singurătatea, durerea...

Vorbim despre fapte eliberate prin cuvânt. O recunoaștem și o numim. Această recunoaștere dă naștere la tensiune. Starea de tensiune acumulată se transformă în vinovăție: vina de a fi încălcat poruncile, regulile și pentru această vină de a nu fi bun, corect, cinstit, „cuminte” este nevoie de o pedeapsă materializată, concretizată în canoane. Această pedeapsă creează însă o „eliberare prin închidere” în adâncurile inconștiente care ar trebui să înghită și să nu mai permită accesul acestor gânduri și afecte la suprafață.

Această împingere spre refulare nu creează un echilibru decât, poate, pentru o scurtă perioadă de timp, și cu atât mai puțin, un confort psihic. Acțiunile se repetă, starea de vinovăție persistă și se accentuează, pedepsele rămân, ca și frustrarea.

Vorbim despre afectul exprimat prin cuvânt. Îl recunoaștem și îl numim. Este adevărat, printr-o elaborare complexă, uneori de lungă durată și dureroasă. Numai că această recunoaștere conduce la o adevărată eliberare spre maturizare, spre acel acord cu interiorul și cu exteriorul. Acest acord permite conștientizarea la un nivel superior al propriilor acte, al efectelor acțiunilor sale.

Cu alte cuvinte, și anume cele ale lui Längle, acest nou acord ar însemna capacitatea de a accepta condițiile vieții, capacitatea de a trăi cu propria simțire, valorizarea a ceea ce este individual și unic, capacitatea de a acționa și a se angaja pentru ceva ce dă sens.

Bibliografie

1. *IPS Mitropolit dr. Nicolae al Banatului- „Învățătura de credință ortodoxă”, București, 1992*
2. *M. Klein – Iubire, vinovăție, reparație și alte lucrări”, Ed. Sigmund Freud, Cluj, 1994*
3. *J. Meyer – „Silește-te și treci peste vină și rușine”*
4. *Maica Siluana - Arhiepiscopia Craiovei – Centrul de formare și consiliere „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”*
5. *Vechiul testament.*

* **Mihaela Drăgan** este psiholog, membru al Asociației de Consiliere Psihologică din București

PREZENTAREA

FUNDAȚIEI INTERNAȚIONALE PENTRU COPIL ȘI FAMILIE

De 14 ani pentru copil și familie

Fundația Internațională pentru Copil și Familie este o organizație neguvernamentală creată în 1993, a cărei misiune este să contribuie la educarea, sănătatea și protecția copilului, tânărului, familiei și comunității prin servicii performante de prevenire și intervenție precum și de formare a profesioniștilor.

Activitățile FICF (adresate unui număr de 500 – 800 de beneficiari anual):

- acționăm pentru prevenirea abandonului și dezinstituționalizarea copilului;
- oferim servicii gratuite de asistență psihologică și socială pentru copiii victime ale abuzului, neglijării și exploatării, precum și pentru familiile acestora;
- coordonăm și participăm la evaluarea și monitorizarea situației copilului în România prin studii și cercetări, monografiile și materiale metodologice;
- edităm publicații informative, educative și de sensibilizare adresate atât copiilor, adolescenților, părinților cât și profesioniștilor;

Prezentarea

Centrului de Formare și Supervizare Profesională - FICF

Fundația Internațională pentru Copil și Familie furnizează cursuri de formare din **1994**, cursuri realizate de către formatori romani cât și străini - din Franța, Belgia, Norvegia, Canada, Olanda, Marea Britanie.

Număr de formatori permanenți: 8 ; asociați: 15.

În perioada 2000 – 2007 au beneficiat de cursuri de formare peste 1 000 de profesioniști din 25 de județe din țară: directori de instituții, șefi de servicii din protecția copilului, asistenți sociali, asistenți maternali profesioniști, educatori, polițiști, medici, juriști, psihopedagogi, învățători, părinți (cu stagii practice ale cursanților în țară și străinătate).

Oferta de cursuri

2007

I. Curs de Perfectionare pentru Asistentul Social

Cursul este autorizat de catre Comisia de Autorizare a Furnizorilor de Formare Profesionala a Adultilor a Municipiului Bucuresti, din cadrul Ministerului Muncii Solidaritatii Sociale si Familiei.

Programa cursului cuprinde un numar de 70 ore de cursuri teoretice si aplicative, 7 ore de supervizare si 8 ore de evaluare (cu un total de 5 luni, 2 sesiuni / luna).

Module: Comunicare interpersonală, Evaluarea familiei si copilului, Consilierea familiei si copilului, Lucrul in echipa pluridisciplinara, Managementul de caz.

Acest curs se adreseaza asistentilor sociali cu studii universitare in asistenta sociala si are un pronuntat caracter aplicativ. Participantii vor primi in urma examenului de evaluare o diploma de absolvire a cursului de perfectionare, eliberata de Ministerul Muncii Solidaritatii Sociale si Familiei.

Urmatoarea sesiune va incepe in luna septembrie-octombrie 2007.

Locul desfasurarii: Bucuresti, str. Occidentului, nr. 44, sector 1.

Durata cursului: 11 zile, o sesiune de 7 ore, la doua saptamani, sambata.

Costul cursului :180 RON/luna. Costul evaluarii: 55 RON.

Pentru inscrieri trimiteti un CV si o scrisoare de intentie prin email la adresele : « odee@kappa.ro » si « corneliu.irimia@gmail.com » sau la numarul de fax : 021 311 23 05.

II. Curs de specializare pentru formatori

Cursul are la bază cerințele **standardului ocupațional** al meseriei, si este autorizat de catre Comisia de Autorizare a Furnizorilor de Formare Profesionala a Adultilor a Municipiului Bucuresti, din cadrul Ministerului Muncii Solidaritatii Sociale si Familiei.

Tipul de certificat obținut: **Certificat de absolvire al MMSSF.**

Beneficiari si beneficii:

- Profesioniști care doresc să dobandeasca recunoasterea formala a calitatii de „Formator”
- Profesioniști care au dobândit competențe de formator și doresc o confirmare formala a calitatii de formator
- Dubla profesionalizare (cea de baza si cea consecutiva dobandirii)

- calitatii de formator)
- ⇒ Certificat de formator, cu recunoastere nationala si internationala
- ⇒ Dobandirea competentelor privind pregatirea, organizarea si implementarea unui program de formare a adultilor, oportunitatea de a intelege mai profund dinamica grupurilor sociale, particularitatile psihologiei de grup, caracteristicile invatarii adultilor.

Urmatoarea sesiune va incepe in luna septembrie-octombrie 2007.

Locul desfasurarii: Bucuresti, str. Occidentului, nr. 44, sector 1.

Durata cursului: 9 zile.

Costul cursului :1290 Ron.

Pentru inscrieri trimiteti un CV si o scrisoare de intentie prin email la adresele : « odee@kappa.ro » si « corneliu.irimia@gmail.com » sau la numarul de fax : 021 311 23 05, tel. 021 310 89 06 sau 021 318 85 81.

Urmatoarea sesiune va incepe in luna septembrie-octombrie 2007.

III. Curs de specializare pentru managerul de proiect

Cursul se finalizeaza cu o diploma a MMSSF.

Urmatoarea sesiune va incepe in luna septembrie-octombrie 2007.

**Echipa de formatori si supervizori ai
Centrului de Formare al FICF**

Formatorii sunt recunoscuti de Ministerul Sanatatii Publice si MMSSF.

dr. psih. Corneliu Irimia

doctor in psihopatologie al Universitatii Paris VII,
psihoterapeut din 1996 - cu formare in psihoterapia adultului (cu o durata de 6 ani) si in psihoterapia copilului (cu o durata de 4 ani),
autor al unei carti si a mai multor articole in domeniul psihoterapiei si consilierii psihologice (in limba romana si franceza).

Irina Predutoiu

Psiholog, master in psihoterapie Universitatea Paris 7, Denis Diderot,
psihoterapeut copii si adulti (2001)
terapeut de familie (2004)
formare continua pentru specialisti in domeniul adictiilor (2002-2005).

Magda Ionescu,

Consultant si formator in protectia copilului (1994),
psihoterapeut pentru copii si adulti.

Mihai Serban:

Psiholog (1995), psihoterapeut din 1999
Formator atestat de Ministerul Sanatatii (2003), MEC si MMSSF (2004), London Metropolitan University (2003)
Formator Autoritatea Nationala pentru Protectia Drepturilor Copilului si Institutul National de Administratie (MAI)
Master - prevenirea si combaterea consumului de droguri
Coordonator al Centrului de Consiliere si Terapie pentru Copil si Familie
Autor al mai multor publicatii de specialitate.

Bruno Mastan

Actor, specializat in tehnici de art-terapie pentru copii
Suporturi terapeutice individuale in cadrul Spitalului Regal din Copenhaga
Formator in protectia si bunastarea copilului si familiei (2003)
Proiecte de art-terapie pentru copii si adolescenti din 2001
Co-autor al lucrarii : tehnici creative – Ghid de bune practici.

Oana Clocotici :

asistent social (1997)
curs postuniversitar- Comunicarea si gestiunea resurselor umane,
formator in protectia si bunastarea copilului si familiei (2003)
formator in diseminarea standardelor minime obligatorii din protectia copilului (2005)
formator in drepturile copilului (2006).

Anemona Munteanu

Facultatea de Medicina Generală din cadrul Universității de Medicină și Farmacie Dr. Carol Davila din București (1991).
Formare de formatori ca participant în 1994 (cu formatori americani în România 'Opportunity Associates' și în SUA 'Center for Development and Population Activities CEDPA, Washington'.
Formator de formatori (din 1995) pentru sectorul neguvernamental și public (administra-ție și protecția copilului).
Formator în domeniul dezvoltării instituționale și al dezvoltării personale.

Roxana Dobri

psiholog (2000)
master in Politici Sociale ale Dezvoltarii
psiholog in psihologia muncii si organizationala (2006)
consilier pentru copil si familie – Ministerul Sanatatii (2006)
consilier psihologic- psihodrama clasica moreniana (2006)
formator Opportunity Associates Romania (2006)
formator acreditat de Consiliul National de Formare Profesionala a Adultilor (2006)
formator in rețeaua nationala pentru tineret ANSIT (2006)

Daniel Chirila

asistent social (1998)
master in Politici Sociale
formator in protectia si bunastarea copilului si familiei (2003)
formator in drepturile copilului (2006)
autor de ghiduri metodologice si standarde minime obligatorii in protectia copilului

Oana Nica

Psihoterapeut, Psiholog clinician, Master in Psihoterapie si Psihodiagnostic

Program formare de formatori Opportunity Associates Romania (2003)

Curs de formare de formatori organizat in cadrul Programului Concertat pentru
Initiativa Locala in europa de Est – PROCOPIL (2007)

Supervizori :

- **Magda Ionescu,**

- **dr. psih. Corneliu Irimia**

Prezentarea programului PROCOPIL

Jurnalul Electronic de Consiliere apare în cadrul proiectului « Retea specializata de servicii comunitare pentru prevenirea abandonului si maltratarii copilului » sustinut prin Programul PROCOPIL, Componenta Fond de Sustinere a Initiativelor Departamentale. Programul este un program co-finanțat de Ministerul Francez al Afacerilor Externe si se desfasoara in Romania, Franta, Bulgaria si Republica Moldova. In Romania programul este coordonat de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Protecția Copilului (FONPC), in Franta de Solidarité Laïque, in Bulgaria de Asociatia Roditeli, in Republica Moldova de APSCF Alianta pentru Protectia Sociala a Copilului si Familiei.

Programul, cu un buget anual de 600 000 Euro (co-finantarea MAE), are o durată de 3 ani (2006 – 2009). Obiectivul general al PROCOPIL este întărirea si sustinerea societății civile din Romania, Bulgaria si Moldova precum și promovarea drepturilor copilului.

Programul este structurat pe 5 mari componente:

I/ Proiecte

FSID - Fond de Sustinere a Initiativelor Departamentale - prin care sunt sprijinite organizațiile romanesti din domeniul protecției copilului și familiei pentru a iniția servicii sociale la nivel local în parteneriat cu toți actorii implicați,

FARD - Fond de Sustinere a Retelelor Regionale/Locale - prin care membrii Federatiei sunt sustinuti pentru a crea și dezvolta rețele de multiactori la nivel regional/județean in jurul unei tematici care sa raspunda unei nevoi locale.

FSID - Fond de Sustinere a Initiavelor Inovatoare - apelul de proiecte se va lansa in noiembrie 2006.

II/Formare – se urmărește crearea unui Centru de Resurse în formare pe lângă Federație. Există o axă transversală de formare - Drepturile copilului – Interculturalitate - Dimensiune europeană și patru axe tematice de care sunt responsabile 5 organizații: Handicap – Centrul de zi “Aurora” si Fundatia Un

Copil O Speranta, Animație – Fundația Conexiuni, Integrarea tinerilor defavorizați – Serviciul APEL, Maltratate și Violența domestică – Fundația Internațională pentru Copil și Familie.

III/Extindere regională în Bulgaria și Moldova pentru a pune în practică programe de susținere a sectorului asociativ din cele două țări după modelul creat și folosit de Federație în România pentru proiectele inovatoare pentru copil și familie.

IV/Advocacy si lobby privind serviciilor sociale si in special serviciile pentru protectia copilului si familiei. In cadrul acestei componente s-a organizat la Bucuresti, Institutul Francez, pe 28 iunie 2006 seminarul Serviciile sociale - realitati si perspective.

V/Coordonarea programului prevede acțiuni de coordonare a celor 5 componente, desfășurate în Franța, în România, Bulgaria si Moldova.

CONTACTAȚI-NE :

Fundația Internațională pentru Copil și Familie

dr. psih. Corneliu Irimia, director executiv

Str. Occidentului 44, sector 1, București, cod 010982.

E-mail: odee@kappa.ro

Telefon: 021 310 89 06; 021 318 85 81

Fax: 021 311 23 05

- - -

Proiect finanțat de Ministerul Francez al Afacerilor Externe în cadrul Programului PROCOPIL – Componenta Fond de Susținere a Inițiativelor Departamentale. Opiniile exprimate în acest material aparțin autorilor și nu reflectă punctul de vedere al finanțatorului.

Coordonare: dr. psih. Corneliu Irimia

Traducere din limba franceză: Gabriela Sard